

2022

M.A.

2nd Semester Examination

SANSKRIT

PAPER—SAN-202

GRAMMAR-II

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः। (देवनागर्या)

Group-A

1. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम्—

2×2

(a) आद्यावयवभूतानाम् इत्त्वविधायकानि सूत्राणि लिखन्तु।

(b) अव्युत्पन्नवादिनां मते प्रातिपदिक-संज्ञा केन सूत्रेण भवति ?

(c) 'ह्रस्वनद्यापो नुट्' - इत्यनेन नुडागमः कस्य भवति ?

2. ससूत्रं साधनप्रक्रिया प्रदर्शयताम् कयोश्चिद् द्वयोः - 2×4

(a) नरान्

(b) सर्वेषाम्

(c) हरिणा।

3. एकस्य व्याख्या कार्या - 1×8

(a) 'यस्मात्प्रत्ययविधिस्तदादि प्रत्ययेऽङ्गम्'

(b) 'सन्निपातलक्षणविधिरनिमित्तं तद्विधातस्य'

Group-B

4. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम् - 2×2

(a) प्र + एजते - इत्यत्र ससूत्रं सन्धिः क्रियताम्।

(b) हंरि - डे > हरे - ए > हरय् - ए - इत्यत्र यकारस्य

‘लोपः शाकल्यस्य’ - सूत्रानुसारं कथं लोपो न भवति?

(c) विष्णो + इह > विष्णव् + इह > विष्ण + इह - इत्यत्र
गुणैकादेशौ भवेत् न वा? कथञ्च?

5. यथानिर्देशं पश्नद्वयं समाधेयम् -

2×4

(a) ‘अकः सवर्णे दीर्घः’ - इति सूत्रं व्याख्यायताम्।

(b) ‘वृद्धिरेचि’ - इति सूत्रं व्याख्यायताम्।

(c) ‘सुद्धयुपास्यः’ - इत्यस्य ससूत्रं सन्धिप्रक्रिया प्रदर्शयताम्।

6. एक प्रश्नः समाधेयः -

1×8

(a) कुत्र कुत्र प्रकृतिभावो भवति? सोदाहरणं ससूत्र प्रकृतिभावञ्चलानि
उपस्थाप्यन्ताम्।

(b) 'लोपारम्यफलं तु आदित्यो देवता अस्येति आदित्यं हविः' –
सप्रसङ्गम् आलोचयत।
